

Karácsoni egyházi beszéd.

János 8. rész, 12. vers.

Reánk virradt ismét Isten jóvoltából a karácson szent ünnepe. Lehetetlen, hogy egy hálasohaj ne emelkedett volna minden igaz keresztény szivéből e dicső nap reggelén a jó Istenhez, midőn a harangok templomba hívogató szavát meghallotta! Éreztétek-e igazán, hogy ma csakugyan ünnep van? Hisz mikor az emberre virad egy-egy nagy ünnep, úgy jön, mintha körülötte ünnepi szint öltene hegy, völgy, halom, mintha minden ünnepelne.

Elgondoltátok-e magatokban, hogy mi a célja és fontossága az ünnepeknek? Hisz valami magasztos és fenséges célja kell hogy legyen, hogy akkor úgy elnémul a város utcái zaja, a mező munkája és a mesterember műhelye nem hangzik a vidám daltól, városon és falvakon az Úr házának harangjai szólanak felidézve az ember lelkében annyi kedves és annál több fájó emléket, elé varázsolnak oly sok kedves arcvonást, a kikkel földi utazásunkban úgy szeretnénk találkozni, s nem találkozhatunk soha, soha.

Az emberek nagyrésze rabja a szokásnak és egyik ember követi a másik példáját. A Krisztus születése után néhány száz évvel elkezdettek ünnepelni s még ma is fennáll e régi jó szokás. Az emberek őseiktől megszokták és az ünnepekhez valami kedves emlék köti. A gyermekek örvidenek, mert ünnepekre új ruhát vagy valami kedves ajándékot kapnak szüleiktől, a szülők örvidenek, mert az ünnepekre hazajön katona vagy tanuló fiuk, a szegény embernek is van valami örvid, ezen a napon az ő asztalára is a fekete kenyér helyett fehér kalács kerül. Oh, de ki tudná elszámolni azon örvidet, melyek ünnepek alkalmával áradnak az ember életére.

Én ai! azt mondom, hogy az ünnepeknek nem ez a valódi célja. Az ünnepek azért vannak, hogy akkor szünjünk meg a testi munkától és lelkünknek, szellemünknek adjunk eledelt és italt, abból a forrásból, melyből a ki iszik, soha meg nem szomjuhozik. Az ünnepek azért vannak, hogy azok által a prédikációkból és a szent

énekekből nyert okulás által istenfélőbbek, emberberbecsülőbbek, munkásabbak és szentebbek legyünk. Ha az ünnepek után mi tisztább, józanabb életűek nem leszünk, szorgalmasabbak és takarékosabbak, úgy az ünnepeknek nincs semmi jelentőségük reánk nézve; úgy azok nyomtalanul suhantak el felettünk. Ha mi gyermekségünk-től fogva minden ünnepen csak egy hibánkat hagynók el, csak egy-egy rossz indulatot gyomlálnánk ki szivünkéből, vagy ha minden ünnepen csak egy-egy szép jellemvonást sajátitanánk el a Krisztus jelleméből, az ő jóságából, ha minden ünnepen az ő nagy szívének csak egyetlenegy szép tulajdonságát tennők a mi lelkünk sajátjává, csak egy fokkal lennénk jobbak, mint azelőtt, úgy a mire megvénülnénk nem lenne bennünk hiba, véték, sőt még ennek a gondolata is távol lenne tőlünk. Ha minden ünnepen csak egy lélek javulna meg közülünk egészen és a következő ünnepre az a lélek egy másik lelket javitana meg, akkor néhány év alatt nem hallanánk káromkodást, erkölcstelen beszédet, nem látnánk részeg embert, irigyet, hamisan esküvőt; úgy néhány év alatt istenországa, miről a Jézus oly magasztosan tanított, a miért a miatyánkban imádkozunk, hogy jöjjön el a te országod, meg lenne valósítva már ezen a földön, a mennyország beköltözne az emberek szívébe, vagyis mennyország lenne az emberek szíve, lelke és a tiszta lélek hatása alatt mennyország lenne földi életünk, a hol az erős nem nyomná el a gyengébbet, a hatalmas az erőtlent, a hol nem egymás romlásán, hanem egymás boldogításán munkálnának egyesek és nemzetek.

Ünnepek alkalmával a Krisztusról is azért prédikálunk, mert ő volt a legtisztább életű ember azok között, a kik e földön éltek és aztán innen elköltöztek. Az ő példájából megtanulhatjuk, hogy minő uton-módon lehetünk jobbak, szentebbek és igazabbak.

Alapigénkben a mély bölcseségű evangelista oly szép szavakat ad a Jézus ajkaira: „Én vagyok a világnak ama világossága, a ki követ engem nem jár a sötétben, hanem életnek világa leszen annak.“

Hogy ezt megérthessétek, meg kell jegyezniem ai, hogy az emberi nyelv nagyon korlátolt, nem elég gazdag szavakban gondolataink, érzéseink kifejezésére. Hogy jobban érthetővé legyen a mi beszédünk, hasonlattal, képekkel élünk még mindennapi beszéd közben is. Minél nagyobb, minél mélyebb igazságot akarunk kifejezni, annál inkább rá vagyunk utalva a képekre és hasonlatokra. János evangelista, hogy annál jobban megértesse olvasóival, a Jézus Krisztust a világosság-hoz hasonlítja, a világ világosságának nevezi. A mi a nap a természeti világban, az Jézus az emberiség történetében. Ő a szellemi élet

napja. O a világ világossága. A kép találó és igaz. A nap fényt és meleget áraszt a világon, az Idvezítő is világosságot derített sok oly dologra, a miről az emberek nem birtak tiszta fogalommal. A nap melegít, éltet; az Idvezítő tudománya, élete is sok nemes eszmének, sok nemes ügynek adott lételt, életet. Ha a naptól nyerik fényüket a többi csillagok ennek a napnak rendszerében, úgy az Idvezítő tanai-ból, életéből is sok művész, költő, nemes emberbarát és tiszta lélek merített ihletet, lelkesedést. Az ő példájából, életéből mi is erőt, lelkesedést merithetünk, mert ő a mi példányképünk, utmutatónk.

A ki a Jézust követi, az nem jár a setétben, hanem életnek világa leszen annak. Vagy is ő olyan tiszta és szép életet élt, hogy ha mi azt az életet éljük, távol lesz tőlünk a bűn és véték országa. Ő egy olyan életet is élt, a milyent mi is élhetünk. Ő valódi *jellem-nagyság*, ő *valódi nagy ember volt.*¹⁾ A valódi jellem-nagyság vonzó, barátságos, nyájas és szivélyes. Az az ember, a ki embertársait lenézi, fejét fenhordja, mint az üres fejű buzakalász, a ki embertár-saival kicsinylőleg beszél, a kit a nagy tömeg nyomora nem éget, a kinek azok tudatlansága miatt szive nem sajog, nem fáj, az lehet gazdag, hatalmas, lehet fényes állásban, de a mások szeretetét nem fogja soha megnyerni; annál hiányzik a fényes ruha alatt is a lelki nagyság, lelki emelkedettség. Jézus az emberiség nyomorán, tudatlanságán akart enyhíteni, az elhagyatottakat felkereste a mezőn, a tó partján, a városban és a falvakban, öntudatra ébresztette őket, hogy szegénységükben is lehetnek gazdagok, boldogok, ha tiszta a szivük, a lelkük, az életük, ha nem vétkeznek, ha mást meg nem sértenek, meg nem károsítanak.

A valódi nagyság önzetlen.

Ne nézze ki-ki csak a maga hasznát, hanem a mások hasznát is nézze. Ezen szavakkal int a szent irás az önzetlenségre, embertársaink szeretetére. A valódi lelki nagyság semmit sem akar inkább, mint azt, hogy másokban is elismerje és tisztelje a nagyság jeleit, a valódi nagy jellem önzetlen, nem magának való, mint a világ fiai, hanem mások boldogításán is munkálkodik, olyan, mint a valódi édes anya, a kinek nem a maga java, hanem gyermeke boldogsága fekszik a szivén; olyan, mint a harmat és napsugár, élet fakad nyomában. A kik magokat nagyoknak nevezik ezen a földön, szeretnek külön válni az alantabb állóktól. De a kiket a világ nagyoknak nevez, azok nem bírnak tiszta fogalommal a valódi nagyságról. A valódi

¹⁾ A tárgyalás Channing után.

nagyságot éppen az egyszerűség, a szerénység, az igénytelenség, a mások iránti meleg érdeklődés, az emberiséghez való testvéri ragaszkodás jellemzi. A ki igazán nagy, az tisztelettel viseltetik embertársai iránt, mert tudja, hogy azok is Isten képére teremtett valóságok és szívükben viselik a nagygyá lehetőség csiráit. A valódi nagyság a maga fensőbb erőit megannyi kapocsnak tekinti, a melyek őt embertársaival összekötik. érzi, hogy ő társas életre született és azért keresi fel embertársai társaságát, hogy nekik örömet okozzon a társaságban, nem azért, hogy elüzze unalmát, mert ő nemes munkával mindig el van foglalva és az unalom nem keresi fel az ő hajlékát. A valódi jellemnagyság mikor alsóbbakkal érintkezik, azokban is nemes érzéseket ébreszt, azok iránt is rokonszenvet, szeretetet tanúsít. E tekintetben a legnagyobb nagyság a Jézus Krisztus, ő a valódi önérdek nélküli tiszta szeretet. Ő felkereste a bánatost és vigasztalta. Ellátogatott a szegények kunyhóiba és az ő nyomoruk iránt szánalmat érzett, bátorította, hogy ők is lehetnek lélekben gazdagok, tiszta szívűek, erényes életűek. Megjelent a menyegzőkön, együtt evett, ivott a bűnösökkel, de megjelent a Lázár koporsójánál is. Magánosan vagy a Tiberiás tengeren, választott tanítványai vagy a bűnösök között mindenütt az ő örökbecsű szavait hallatta, ő, a kihez hasonlóan még soha ember nem beszélt. És a nép őt örömmel hallgatta.

Mikor megjelent Kapernaumban vagy egy más falu határán, csoportosan tódult a nép, hogy őt hallgassa. A szántóvető odahagyta ekéjét, a munkás szőlőjét, az arató gabonáját, az asszony szövőjét, az édes anya karjára vette csecsemőjét és rohant, hogy hallhassa a názárethi prófétát. Sánták, nyomorékok hozzá siettek, hogy bár ruháját érinthessék, az ifjak a fák tetejére, házak fedélzetére másztak, hogy őt hallgathassák. A gyermekek köréje gyűltek, ő ölébe vette, megáldotta, hisz ilyenekké a mennyeknek országa.

A Jézus Krisztus ma is vonza magához a lelkeket, mert ő a világ világossága és a ki őt követi nem jár a sötétben, hanem életnek világa leszen annak. Ő a mi példányképünk, habár jósága felül áll minden emberi tökéletességen. Ő az emkereket boldogságra kívánta vezérelni. Vajjon ma az embervilág összes milliói nem a boldogság után törekednek-e? Az értelmes lényeknek ugyanaz a fájdalom, a boldogság, az egyiket akarjuk, a másikat mindnyájan kerüljük. Ki kételkedik azon, hogy az erény és véték az egész földön ugyanazok. Ki életét a közjó előmozdítására szenteli, nagyobb tiszteletben részesül az egész földön, mint az, a ki csak a maga hasznát akarja.

A Jézus lelke és a ti lelketek ugyanazon egy családdhoz tartoz-

nak. Nem volt a Jézus lelkében semmi, a minek csiráit ti is magatokban ne hordanátok.

Ezt az igazságot akarta a Jézus az emberekben felébreszteni, hogy a mit ő megtett, azt a többi ember is megteheti. Minden ember alkalmas a jóra, az erényes, szent és becsületes életre. Jobb becsületes életet élni, mint gyalázatos életet, mert a becsületes élet után miénk a lelkiismeret békéje, de a becsületes élet nyomában könny, megbánás és lelkifurdalás következik.

A földi életben minő csodás fejlődésen, növekedésen megy keresztül a növény magja, a míg a magból virág lesz. Minő kicsiny gyermekből lesz a nagy ember. Ha még a növény és a test is fejlődnek, hát csak az emberi lélek ne volna tökéletesíthető? Az emberi lélek nem éri el fejlődésének legfőbb fokát ezen a földön. Minő nagyszerű haladást, növekedést, fejlődést kellene tennünk, hogy egy Kossuth, Petőfi lelkének szárnyalását utólérjük, s ezek is minő messze állanak a Krisztus lelke tökéletességétől. Pedig nekünk ezt a tökéletességet kell példányképpül vennünk, hogy az Atyával egyek lehessünk. A Krisztus égi szellemét mi is elsajátíthatjuk fokonként. A virág is lassanként fejlődik, mi is lelkünk nemesítését csak fokonként eszközölhetjük. Franklin Benjamin 13 életszabályt írt magának és mindennap egy vonást huzott azután az életszabály után, a mely ellen azon nap vétett, eleinte volt huzás, de később teljesen elmaradt. Mi is naponként egy-egy hibánkat hagyjuk el, egy-egy fokkal legyünk jobbak, áldozatkészebbek. Így ha mindennap javulunk, szentebb és istenesebb életűek leszünk; abban a mértékben közeledünk Krisztushoz és általa a mennyei Atyához.

Ez a szent ünnep a Jézus születésére emlékeztet. Az ő bölcséjénél jusson eszetekbe, hogy mivé lehet a csecsemő, ha követi a Jézust, s tudatára ébred annak, hogy az ő lelke fejlődésre alkalmas. A mikor ez a világosság behatol az emberi szivbe és minden ember megérti, megtartja, akkor kezd alászállani a boldogság e földre, akkor lesz a második karácson, a mikor hangzik: „Dicsőség a mennyországban Istennek, e földön békesség és az emberekhez jó akarat.“

Ünnepeljétek ker. ai! boldogságban kedveseitek körében, de ne feledjétek, hogy Jézus a mi példányképünk és csak az a szép élet, a mely hasonló az övéhez. A jó Isten világítsa meg a ti lelketeket, hogy az ő életét élhessétek! Ámen!

DÉZSI MIHÁLY.

Népesedési kimutatás a mult százév végéről.

Kimutatás

az Erdélyben bevett unitárius vallás összes anya- és leányegyházairól, valamint az azokban levő családok és lelkek számáról, a felsőbbség parancsából.

Az anya ekklák neve	A leány ekklák neve	Családfők és özvegyek	Ezekhez tartozó lelkek
<i>I. Kolozsdoboka kör</i>			
Kolozsvár	Fejérd és Suk	333	805
Alsó- és Felső-Szovát . .	—	45	170
Kolozs város	—	75	172
Kide	leány egyházzal	17	53
Ilosva	—	4	14
<i>Összes . . . 5</i>	<i>2</i>	<i>474</i>	<i>1214</i>
<i>II. Aranyos kör</i>			
Abrudbánya, város	—	132	259
Verespatak	—	62	195
Toroczkó-Szt.-György . .	—	269	695
Toroczkó város	—	492	1008
Csegez	—	79	220
Rákos	—	91	233
Várfalva	—	107	290
Sinfalva	—	36	178
Bágyon	—	100	324
Szt.-Mihályfalva	—	35	101
Torda város	—	205	480
Szind	—	46	123
Méskő	—	27	86
Túr, Komjászseg	—	24	66
Alsó-Jára	—	36	88
Kövend	—	130	379
<i>Összes . . . 16</i>	<i>—</i>	<i>1871</i>	<i>4725</i>